

ביטוח זקנה

חוברת זו מסבירה את תנאי הזכאות של תושבי ישראל לביטוח זקנה. דברי ההסבר המובאים כאן כלליים, ואין לראות בהם נוסח מלא ומוסמך של החוק. כל האמור בלשון זכר מכוון גם לנשים.

הערה: בחוק שעל־פיו משלם הביטוח הלאומי את קצבת זקנה, חלים שינויים מעת לעת. לפיכך בבואך לממש את זכויותיך, נא ברר את זכויותיך במוקדים הטלפונים של הביטוח הלאומי או באתר האינטרנט - פרטים בפרק 12.

תוכן העניינים

3	כללי	.1
4	תנאי הזכאות לקצבת זקנה	.2
13	שיעורי הקצבה	.3
17	תוספת השלמת הכנסה	.4
19	אופן הגשת התביעה	.5
20	תשלום הקצבה	.6
22	תשלום לזכאי ליותר מקצבה אחת	.7
23	גמלה מיוחדת (זקנה)	.8
25	מענק פטירה וקצבה שלא נגבתה	.9
26	ערעור על החלטות המוסד	.10
28	זכויותיהם של מקבלי קצבת זקנה במוסדות שונים	.11
30	סניפי המוסד לביטוח לאומי	.12

1. כללי

ביטוח זקנה הוא אחד מענפי הביטוח החשובים ביותר במערכת הביטוח הסוציאלית של המוסד לביטוח לאומי, והוא נועד להבטיח לתושבי ישראל הכנסה חודשית

קבועה לעת זקנה

לקצבת זקנה על פי חוק הביטוח הלאומי זכאים תושבי ישראל שהגיעו לגיל המזכה בקצבת זקנה, ובלבד שהיו מבוטחים פרק זמן כנדרש בחוק, ושולמו בעדם דמי ביטוח כחוק.

2. תנאי הזכאות לקצבת זקנה

חמישה תנאים קובעים את זכאותך לקצבת זקנה:

- אתה מבוטח בביטוח זקנה
- הגעת ל"גיל המזכה בקצבת זקנה"
- השלמת "תקופת אכשרה" (ביטוח)
- שולמו בעדך דמי ביטוח כחוק
- מבחן הכנסות בגיל הפרישה עד גיל הזכאות לקצבת זקנה

תנאי א': אתה מבוטח בביטוח זקנה

אלה מבוטחים בביטוח זקנה:

גבר

תושב ישראל, שעלה לארץ לראשונה לפני הגיעו לגיל 60 - 62*, בהתאם לתאריך לידתו, כפי שמפורט בטבלה שלהלן:

הגדרת מבוטח לפי גילו בעת העלייה

גיל בעת העלייה המזכה בקצבת זקנה	תאריך הלידה	
	עד תאריך	מתאריך
לפני 60	6/1944	-
לפני 60 ו־4 חודשים	8/1944	7/1944
לפני 60 ו־8 חודשים	4/1945	9/1944
לפני 61	12/1945	5/1945
לפני 61 ו־4 חודשים	8/1946	1/1946
לפני 61 ו־8 חודשים	4/1947	9/1946
לפני 62	-	5/1947

* מי שעלו לארץ לראשונה לאחר הגיל המפורט בטבלה, אינם מבוטחים בביטוח זקנה ואינם זכאים לקצבת זקנה. בתנאים מיוחדים תשולם להם גמלה מיוחדת (זקנה) על חשבון משרד האוצר (ר' פרק 8).

תושבת ישראל שעלתה לארץ לראשונה לפני גיל 60 - 62 (כפי שמפורט בטבלה בעמוד 4), והיא אחת מאלה:

- **אישה לא נשואה** - רווקה, גרושה או אלמנה (חוץ מאלמנה המקבלת קצבת שאירים או קצבת תלויים, ואינה עובדת מחוץ למשק ביתה).

- **אישה נשואה שעובדת מחוץ למשק ביתה** (כשכירה או עצמאית).

- **אישה נשואה שבן זוגה אינו מבוטח בביטוח זקנה ושאיירים** (מפני גילו במועד העלייה לארץ, או מפני שאינו תושב ישראל) - גם אם אינה עובדת שכירה ואינה עובדת עצמאית.

- **עגונה** (אישה נשואה שזה שנתיים נעלמו עקבות בן זוגה, או שזה שנתיים הוא נמצא בחוץ לארץ שלא בהסכמתה, ואינו נושא במזונותיה) - גם אם אינה עובדת שכירה ואינה עובדת עצמאית.

- **עקרת בית ואלמנה המקבלת קצבה**

עקרת בית - היא אישה נשואה שאינה עובדת מחוץ למשק ביתה, ובן זוגה מבוטח בביטוח זקנה.

אלמנה המקבלת קצבה - היא אישה שאינה עובדת מחוץ למשק ביתה, והיא מקבלת קצבת שאירים או קצבת תלויים מן המוסד לביטוח לאומי.

על פי תיקון שבוצע בחוק, החל ב־1 בינואר '96, "עקרת בית" ו"אלמנה המקבלת קצבה", עשויות בתנאים מסוימים להיות זכאיות לקצבת זקנה.

לפרטים נא לפנות למחלקת זקנה בסניף הקרוב למקום המגורים.

תנאי ב': הגעת ל"גיל המזכה בקצבת זקנה"

קיימים שני מועדים הקשורים לקביעת הגיל המזכה בקצבת זקנה

1. גיל הפרישה - הגיל שבו תהיה/תהיי זכאי/ת לקצבת זקנה בתנאי שהכנסתך מעבודה אינה עולה או עולה במעט על סכום ההכנסה המירבית, והכנסתך שלא מעבודה, כגון הכנסה מנכסים או מריבית על השקעות אינה עולה, או עולה במעט על כפליים ההכנסה המירבית. הכנסה מפנסיה אינה נלקחת בחשבון. עד 30 ביוני 2004 גיל זה היה לגברים 65 ולנשים 60. החל ב־1 ביולי 2004 הגיל עולה בהדרגה עד שבסופו של התהליך הוא יהיה 67 לגברים ו־64 לנשים.

2. גיל הזכאות לקצבת זקנה - הגיל שבו תהיה/תהיי זכאי/ת לקצבת זקנה ללא קשר להכנסות. עד 30 ביוני 2004 גיל זה היה לגברים 70 ולנשים 65. החל ב־1 ביולי 2004 הגיל לנשים עולה בהדרגה, עד שבסופו של התהליך הוא יהיה 70 לגברים ולנשים.

בטבלאות שלפניכם תוכלו למצוא את "גיל הפרישה" ואת "גיל הזכאות לקצבת זקנה" על פי המין והגיל שלכם:

1. גברים - "גיל הפרישה" לפי תאריך הלידה

גברים שנולדו ביולי 1939 עד אפריל 1942, "גיל הזכאות המותנית בהכנסות" שלהם יעלה בהדרגה, לפי המפורט בטבלה שלהלן. גברים שנולדו במאי 1942 ואילך, "גיל הזכאות המותנית בהכנסה" יהיה 67 שנים.

גיל הפרישה	תאריך הלידה	
	עד תאריך	מתאריך
65	6/1939	-
65 ו־4 חודשים	8/1939	7/1939
65 ו־8 חודשים	4/1940	9/1939
66	12/1940	5/1940
66 ו־4 חודשים	8/1941	1/1941
66 ו־8 חודשים	4/1942	9/1941
67	ואילך	5/1942

2. גברים - "גיל הזכאות לקצבת זקנה"

"גיל הזכאות לקצבת זקנה" לגברים לא משתנה, והוא נשאר 70 שנים, כפי שהיה עד כה.

גיל הפרישה	תאריך הלידה	
	עד תאריך	מתאריך
60	6/1944	-
60 ו-4 חודשים	8/1944	7/1944
60 ו-8 חודשים	4/1945	9/1944
61	12/1945	5/1945
61 ו-4 חודשים	8/1946	1/1946
61 ו-8 חודשים	4/1947	9/1946
62	12/1949	5/1947
62 ו-4 חודשים	8/1950	1/1950
62 ו-8 חודשים	4/1951	9/1950
63	12/1951	5/1951
63 ו-4 חודשים	8/1952	1/1952
63 ו-8 חודשים	4/1953	9/1952
64	ואילך	5/1953

גיל הזכאות לקצבת זקנה	תאריך הלידה	
	עד תאריך	מתאריך
65	6/1939	-
65 ו־4 חודשים	8/1939	7/1939
65 ו־8 חודשים	4/1940	9/1939
66	12/1940	5/1940
66 ו־4 חודשים	8/1941	1/1941
66 ו־8 חודשים	4/1942	9/1941
67	12/1944	5/1942
67 ו־4 חודשים	8/1945	1/1945
67 ו־8 חודשים	4/1946	9/1945
68	12/1946	5/1946
68 ו־4 חודשים	8/1947	1/1947
68 ו־8 חודשים	4/1948	9/1947
69	12/1948	5/1948
69 ו־4 חודשים	8/1949	1/1949
69 ו־8 חודשים	4/1950	9/1949
70	ואילך	5/1950

- מקבלי קצבת נכות כללית והבטחת הכנסה ימשיכו לקבל את הקצבה עד ל"גיל הפרישה", בהתאם לתנאי הזכאות.
- מקבלי דמי אבטלה ימשיכו לקבל את דמי האבטלה, בהתאם לתנאי הזכאות, ובאופן הבא: נשים וגברים עד ל"גיל הזכאות המותנית בהכנסות" שנקבע לגברים.

תנאי ג': השלמת "תקופת אכשרה" * (ביטוח)

אתה מבוטח בביטוח זקנה פרק זמן כנדרש בחוק:

60 חודשים בתוך 10 השנים האחרונות שקדמו לגיל המזכה אותך בקצבת זקנה;

או

144 חודשים;

או

60 חודשים לפחות, ובלבד שמספר החודשים שהיית מבוטח מיום שנעשית תושב ישראל בפעם הראשונה גדול ממספר החודשים שלא היית מבוטח.

פטורים מתקופת אכשרה - גרושה, אלמנה, עגונה, אישה לא נשואה, שעלתה לארץ לפני הגיל שנקבע בחוק, אישה נשואה שבן זוגה אינו מבוטח, וכן אישה שקיבלה קצבת נכות כללית בחודש שקדם לחודש, שבעבורו היא זכאית לקצבת זקנה.

תנאי ד': שולמו בעדך דמי ביטוח כחוק**

מבוטח שכיר

תשלום דמי הביטוח בעדו מוטל על מעבידו, ואין קצבת הזקנה שלו נפגעת בשל חוב שחייב מעבידו למוסד לביטוח לאומי. (המבוטח השכיר אינו אחראי לתשלום דמי הביטוח, אלא בזמן שאינו מקבל שכר, כגון בזמן חופשה בלא תשלום הנמשכת יותר מחודשיים). על המעביד להוסיף ולשלם דמי ביטוח בעדו עד למועד זכאותו לקצבת זקנה.

* אם לא השלמת תקופת אכשרה ואתה תושב ישראל תוכל לקבל, בתנאים מסוימים, גמלה מיוחדת.

** פרט ל"עקרת בית" שאינה חייבת לשלם דמי ביטוח.

מבוטח עצמאי

אחראי לתשלום דמי הביטוח בעצמו. אם הוא ממשיך לעבוד, ומקבל קצבת זקנה - עליו לשלם דמי ביטוח רק לענף נפגעי עבודה.

מבוטח שאינו שכיר ואינו עצמאי

עליו לשלם את דמי הביטוח בעצמו, עד למועד זכאותו לקצבת זקנה.

שים לב,

מבוטח עצמאי ומבוטח שאינו שכיר ואינו עצמאי החייבים דמי ביטוח למוסד לביטוח לאומי - לא תשולם להם קצבת זקנה או תשולם להם קצבת זקנה מופחתת (לפי סכום החוב וזמן הפיגור בתשלום) עד היום שיפרעו את חובם.

שים לב!

כל זמן שאינך מקבל קצבת זקנה אתה חייב בתשלום דמי ביטוח, גם אם אינך עובד.

תנאי ה': מבחן הכנסות בגיל הפרישה עד גיל הזכאות לקצבת זקנה

מי שיש לו הכנסה מעבודה

- אם הכנסתך מעבודה נמוכה מ־4,208 ש"ח ליחיד או 5,611 ש"ח לזוג (ההכנסה המרבית) - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת זקנה מלאה.
- אם הכנסתך מעבודה גבוהה מ־4,208 ש"ח ליחיד או 5,611 ש"ח לזוג (ההכנסה המרבית) אבל נמוכה מ־5,890 ש"ח ליחיד או 7,991 ש"ח לזוג - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת זקנה חלקית.
- אם הכנסתך מעבודה גבוהה מ־5,890 ש"ח ליחיד או 7,991 ש"ח לזוג - לא תהיה זכאי לקצבת זקנה מגיל הפרישה עד גיל הזכאות לקצבת זקנה. כשתגיע לגיל הזכאות לקצבת זקנה, תהיה זכאי לקצבה בלי קשר להכנסותיך.

מי שיש לו הכנסה שלא מעבודה

- אם הכנסתך שלא מעבודה (כגון משכירות או מריבית על השקעות) נמוכה מ־12,624 ש"ח ליחיד או 16,833 ש"ח לזוג (ההכנסה המרבית כפול 3) - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת זקנה מלאה.
- אם הכנסתך שלא מעבודה גבוהה מהסכומים האלה, אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה כלל, בהתאם לגובה הכנסתך.

מי שיש לו הכנסה מעבודה וגם שלא מעבודה

- אם הכנסתך מעבודה נמוכה מ־4,208 ש"ח ליחיד או 5,611 ש"ח לזוג (ההכנסה המרבית) וההכנסות שלך שלא מעבודה (כגון משכירות או מריבית על השקעות) נמוכות מ־8,416 ש"ח ליחיד או 11,222 ש"ח לזוג (פעמיים ההכנסה המרבית) - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת זקנה מלאה.
- אם הכנסותיך גבוהות מהסכומים האלה אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה כלל, בהתאם לגובה הכנסותיך.

הכנסות שאינן נלקחות בחשבון לצורך בדיקת זכאותך לקצבת זקנה

- הכנסה מקצבה המשולמת על־פי חוק ישראלי או דיני חוץ או על־פי הסכם קיבוצי או חוזה עבודה שנעשו בישראל או בחוץ לארץ (כגון פנסיה ממקום העבודה או פנסיה מגרמניה).
- הפרשי הצמדה על מלוות או על פיקדונות או על תכניות חיסכון, ובלבד שהם פטורים ממס הכנסה.

מקבל קצבת זקנה (מלאה או יחסית), שים לב!

עליך להודיע למוסד לביטוח לאומי על כל שינוי בהכנסתך או בהכנסת בן זוגך. את ההודעה יש למסור בכתב בתוך 30 יום מיום השינוי.
אם עקב גידול בהכנסתך (או בהכנסת בן זוגך) חדלת מלהיות זכאי לקצבה, יופסק תשלום הקצבה.

3. שיעורי הקצבה

שיעורי קצבת הזקנה החודשית קבועים בחוק ומתעדכנים לפי עליית המדד. לקצבה עשויות להתווסף תוספות המפורטות בהמשך.

א. תוספת "תלויים" - בת זוג, בן זוג, ילד

ואלה ה"תלויים" שקיימת זכאות לתוספת בעדם:

תוספת עבור בת זוג

תשולם אם בת הזוג אינה מקבלת קצבה לפי חוק הביטוח הלאומי, והיא עונה על כל התנאים האלה:

● **תנאי ראשון:**

היא ילדה לך ילד.
או

היא אשתך (לרבות ידועה בציבור שגרה עמך) שנה אחת לפחות.

● **תנאי שני:**

היא בת 45 ומעלה.
או

יש עמה ילד שלך.

● **תנאי שלישי:**

הכנסתה אינה עולה על 4,208 ש"ח,
או

היא בת 65 - 67 שנים, לפי תאריך הלידה המפורט בטבלה שלהלן.

גיל בת הזוג	תאריך הלידה	
	עד תאריך	מתאריך
65	6/1939	-
65 ו-4 חודשים	8/1939	7/1939
65 ו-8 חודשים	4/1940	9/1939
66	12/1940	5/1940
66 ו-4 חודשים	8/1941	1/1941
66 ו-8 חודשים	4/1942	9/1441
67	-	5/1942

תוספת עבור בן זוג

תשולם אם בן הזוג אינו מקבל קצבה לפי חוק הביטוח הלאומי, והוא עונה על שני התנאים האלה:

- **תנאי ראשון:**

הוא בעלך (לרבות ידוע בציבור שגר עמך) שנה אחת לפחות.

- **תנאי שני:**

מלאו לו 70 שנה.

או

הוא בן 50-70 והכנסתו אינה עולה על 4,208 ש"ח.

שיעור התוספת בעד בן/בת זוג - שליש מסכום הקצבה הזוגית המשולמת לך.

תוספת עבור ילד

בן או בת (לרבות ילד חורג, ילד מאומץ, או נכד שכל פרנסתו עליך, וחויך מנער או נערה נשואים), העונה על **אחד** התנאים האלה:

- לא מלאו לו 18 שנים.

- לא מלאו לו 20 שנים, ועיקר זמנו (24 שעות בשבוע לפחות) מוקדש לסיום לימודיו במוסד חינוכי על יסודי.

- לא מלאו לו 22 שנים, והוא משרת שירות סדיר בצה"ל.
- לבת בלבד - לא מלאו לה 22 שנים, והיא משרתת שירות לאומי (שהוכר לעניין זה) בהתנדבות.
- לבן בלבד - לא מלאו לו 22 שנים, והוא משרת בהתנדבות בשירות לאומי במסגרת תוכנית נסיונית.
- לא מלאו לו 22 שנים, והוא לומד בעתודה ושירותו הסדיר בצה"ל נדחה עקב לימודיו.
- לא מלאו לו 20 שנים, והוא שוחר במסגרת קדם צבאית (קד"ץ/טר"ץ).
- לא מלאו לו 21 שנים, והוא משרת בהתנדבות למטרה ציבורית, ושירותו הסדיר בצה"ל נדחה עקב שירותו בהתנדבות.

לתשומת לב,

"עקרת בית" אינה זכאית לתוספת בעד ה"תלויים".

סכומי קצבת הזקנה החודשית, בש"ח:

1,127	ליחיד/ה
1,690	לזוג (הקצבה לזוג מורכבת מקצבה ליחיד וכן תוספת בעבור בת זוג)
1,480	ליחיד/ה + ילד
2,043	לזוג + ילד
1,833	ליחיד/ה + 2 ילדים ויותר*
2,396	לזוג + 2 ילדים ויותר*

הקצבה לזוג מורכבת מקצבה ליחיד וכן תוספת עבור בת זוג. אם שניכם מקבלים קצבת זקנה (כל אחד קצבה משלו), שיעור הקצבה לכל אחד מכם יהיה 1,127 ש"ח. תוספת בעד ילד תשולם רק לאחד מכם.

* התוספת בעד ילד משולמת בעד שני הילדים הראשונים בלבד. שיעור התוספת בעד כל אחד משני הילדים - 353 ש"ח.

מקבל קצבה, שים לב,
חובה עליך להודיע למוסד לביטוח לאומי על כל שינוי שיש
בו כדי להשפיע על זכאותך לתוספת בעד ה"תלויים" בך.

ב. תוספת ותק (ביטוח)

קצבת הזקנה תכלול תוספת ותק למי שהיה מבוטח יותר מ-10 שנים לפני יום זכאותו לקצבת זקנה בפעם הראשונה, בכפוף למגבלות הקבועות בחוק.

שיעור התוספת - 2% מן הקצבה בעד כל שנת ביטוח מלאה שלאחר 10 שנות הביטוח הראשונות. בסך הכול לא תעלה התוספת על 50% מהקצבה.
עקרת בית אינה זכאית לתוספת ותק.

ג. תוספת דחיית קצבה

תשולם אם הזכאות לקצבת זקנה נדחתה עקב הכנסה מעבודה מ"גיל הפרישה" ל"גיל הזכאות לקצבת זקנה".
שיעור התוספת - 5% מן הקצבה (כולל תוספת הוותק) בעד כל שנה, בין הגילים האמורים.

4. תוספת השלמת הכנסה

תוספת השלמת הכנסה לקצבת הזקנה תשולם לך, על פי־חוק הבטחת הכנסה, אם אין לך הכנסות, כדי להבטיח לך הכנסה מינימאלית בשיעורים האלה:

2,089 ש"ח	ליחיד/ה
3,107 ש"ח	לזוג
3,341 ש"ח	ליחיד/ה + ילד
3,872 ש"ח	לזוג + ילד

ואלה התנאים הקובעים את זכאותך לתוספת השלמת הכנסה:

1. סכום קצבת הזקנה המגיעה לך (או סכום קצבאות הזקנה המגיעות לך, בני הזוג), לרבות תוספת ותק ותוספת דחיית קצבה, לא יעלה על הסכומים הרשומים למעלה.
2. אתה נמצא בישראל (אם אתה נמצא בחוץ לארץ יותר מחודש ימים אינך זכאי לתוספת השלמת הכנסה בזמן היעדרותך).
3. אינך חבר קיבוץ או מושב שיתופי, ואינך "הורה עובד" של חבר קיבוץ או מושב שיתופי.
4. אין לך ואין לבן זוגך רכב, אלא אם כן אתם זקוקים לרכב לצורך טיפול רפואי.
5. אין לך ואין לבן זוגך כל הכנסה מלבד קצבאות הביטוח הלאומי.

או

יש לך ו/או לבן זוגך הכנסה נוספת מפנסיה או מעבודה, אך סכומה (ברוטו לחודש) אינו עולה (או עולה רק במעט) על שיעורי ההכנסה המינימאלית הרשומים למעלה.

או

יש לך ו/או לבן זוגך חיסכון בקופת גמל, הון או רכוש, וסך כל ההכנסה מן המקורות האלה (כגון הכנסה מריבית או משכר דירה)

ומקצבאות הביטוח הלאומי אינו עולה על שיעורי ההכנסה המינימאלית המצוינים לעיל (גם רכוש שאין ממנו הכנסה יובא בחשבון, חוץ מדירת המגורים).

פיקדון כספי בסכום שאינו עולה על 28,608 ש"ח ליחיד ו-42,912 ש"ח לזוג לא ישפיע על הזכות להשלמת הכנסה.

5. אופן הגשת התביעה

כדי לקבל קצבת זקנה ו/או תוספת השלמת הכנסה יש להגיש תביעה בסניף המוסד לביטוח לאומי הסמוך למקום המגורים. טופסי תביעה ניתן לקבל בכל סניפי

המוסד לביטוח לאומי או באתר האינטרנט. יש לרשום בטופס התביעה את כל הפרטים הנדרשים, ולהציג בפני פקיד התביעות כל מסמך שיש בו כדי להוכיח את הזכאות לקצבה או לתוספת (רשימת המסמכים הנדרשים מופיעה בטופס התביעה).

תביעה לקצבת זקנה

עליך להגיש סמוך ליום שבו הגעת ל"גיל הפרישה"* , ולא יאוחר מ־12 חודשים מן המועד הזה. אם הגשת את התביעה לאחר המועד שנעשית זכאי לקצבה, רשאי המוסד לביטוח לאומי לשלם לך את הקצבה לכל היותר בעד 12 חודשים רטרואקטיבית. ניתן לשלוח את טופס התביעה בדואר.

תביעה לתוספת השלמת הכנסה

את התביעה לתוספת השלמת הכנסה יש להגיש ע"ג טופס מיוחד בסניף המוסד לביטוח לאומי. ניתן להגישה בשעת הגשת התביעה לקצבת זקנה, או לאחר מכן, במועד שהצטמצמה הכנסתך (ו/או הכנסת בן זוגך) לכדי השיעור המזכה בתוספת השלמת הכנסה. תוספת השלמת הכנסה תשולם לך החל בחודש שהגשת את התביעה, וכל זמן שאתה זכאי לה.

שים לב,
חובה עליך להודיע למוסד לביטוח לאומי על כל שינוי בהכנסתך או בהכנסת בן זוגך.
תוספת ששולמה שלא כדין, רשאי המוסד לביטוח לאומי לנכותה מגמלאות שהוא משלם לך.

* אם חודש לידתך אינו רשום בתעודת הזהות שלך, תיחשב כאילו נולדת ב־1 באפריל של שנת לידתך.

6. תשלום הקצבה

קצבת הזקנה משולמת ב־28 בחודש (בעד אותו החודש) לזכות חשבון הבנק שלך בלבד או שלך ושל: בן זוג, הורה, את, אחות, בן או בת.

מי שנולד לאחר 15 בחודש, תשלום לו הקצבה בחודש שלאחר הגיל המזכה.

יש לצרף לטופס התביעה אישור מהבנק המציין את שם הבנק, כתובתו ואת מספר החשבון שאליו תועבר הקצבה, או לחלופין המחאה מבוטלת.

אם אין בנק סמוך למקום המגורים, תשלום הקצבה בבית דואר או בדואר נע (עליך להודיע למוסד לביטוח לאומי לאיזה בית דואר לשלוח את קצבתך).

יש לגבות את הקצבה בבית הדואר לא יאוחר מ־19 בחודש שלאחר חודש התשלום. קצבה שלא נגבתה בבית הדואר עד המועד הזה תצורף אל אחד התשלומים הבאים; **קצבה שלא נגבתה 3 חודשים רצופים, יופסק תשלומה עד לביורור.**

שינוי מקום התשלום

ניתן לבקש מן המוסד לביטוח לאומי לשנות את מקום תשלום הקצבה בכל עת, על-גבי טופס הודעה על עדכון פרטים אישיים.

חבר קיבוץ או מושב שיתופי

אם אתה חבר קיבוץ או מושב שיתופי, תוכל לבקש שקצבתך תשלום לחשבון הקיבוץ או המושב השיתופי.

אם אתה שוהה בחו"ל

אם אתה שוהה בחוץ לארץ עד 6 חודשים, תשלום קצבתך לזכות חשבון הבנק שלך בישראל.

אם אתה שוהה בחוץ לארץ יותר מ־6 חודשים, עליך להודיע בכתב למוסד לביטוח לאומי (מחלקת זקנה) על נסיעתך. בתנאים מיוחדים יוסיף המוסד לביטוח לאומי לשלם לך את הקצבה גם בזמן שהותך בחו"ל.

אם אתה נמצא במדינה שנכרתה בינה ובין ישראל אמנה לביטוח סוציאלי (אוסטריה, אורוגווי, בריטניה, גרמניה, דנמרק, הולנד, פינלנד,

צ'כיה, צרפת, שוודיה או שווייץ), תשולם לך הקצבה באותה מדינה - והכול לפי הקבוע באמנה. אם יצאת לארצות הברית או לבלגיה לאחר שנהיית זכאי לקצבת זקנה, תשולם לך הקצבה גם בזמן שהותך בארה"ב או בבלגיה.

שים לב,

מקבל השלמת הכנסה חייב להודיע על כל יציאה לחו"ל
העולה על חודש ימים.
בעבור כל חודש מלא (מ-1 בחודש עד 31 בחודש או 30 בחודש) שאתה שוהה בחו"ל, לא תשולם לך הגמלה.
אם יצאת לחו"ל יותר מפעם אחת בשנה קלנדרית אחת, (מינואר עד דצמבר), ביציאתך השנייה לחו"ל וביציאות הבאות לחו"ל - לא תשולם לך גמלה בעבור החודש שבו יצאת לחו"ל וגם בעבור החודש שבו חזרת מחו"ל.

מקבל קצבת זקנה מיוחדת בחו"ל תיבחן זכאותו להמשך תשלום הקצבה על-פי תקופת שהותו בחו"ל:

מקבל קצבת זקנה מיוחדת השוהה בחו"ל באופן זמני והוא ממשיך להיות תושב ישראל, ימשיך לקבל את הקצבה המיוחדת במשך חודש קלאנדרי אחד בלבד לאחר חודש ממועד יציאתו לחו"ל.
הקצבה תחודש על-פי שיקול דעתו של הביטוח הלאומי בחודש שבו יחזור לארץ.

מקבל קצבת זקנה מיוחדת השוהה בחו"ל לזמן ממושך, תופסק הקצבה מהחודש שבו יצא מן הארץ. הקצבה תחודש רק אם יוכר כתושב ישראל. בן זוג שנשאר בארץ, עליו לגשת לסניף המוסד לביטוח לאומי הקרוב למקום מגוריו לבידור זכויותיו.

אם אתה שוהה במוסד

אם אתה נמצא במוסד, ועיקר החזקתך בו על חשבון גוף ציבורי, תחולק קצבתך על-פי בקשת הגוף הציבורי בינך, בין הגוף הציבורי ובין ה"תלויים" בך.

אם אינך יכול לגבות את הקצבה

אם לדעת המוסד לביטוח לאומי, בשל הגבלות רפואיות, אינך יכול לגבות את הקצבה, תשולם קצבתך למי שימנה המוסד לביטוח לאומי לקבל אותה (הודעה על כך תימסר לך מראש).

7. תשלום לזכאי ליותר מקצבה אחת

על פי החוק, לא ישלם לך המוסד לביטוח לאומי כמה קצבאות בעד פרק זמן אחד, ועליך לבחור באחת הקצבאות*.

- אם אתה זכאי גם לקצבת זקנה וגם לקצבת שאירים (קצבת אלמן/ה) והשלמת "תקופת אכשרה", תקבל קצבת זקנה מלאה ונוסף עליה מחצית מקצבת השאירים המגיעה לך. סייג: זכות זאת אינה ניתנת ל"עקרת בית" שזכאית לקצבת זקנה.
- אם אתה זכאי גם לקצבת זקנה וגם לקצבת "תלויים" (קצבת אלמן/ה נפגע/ת עבודה) תקבל את הקצבה הגבוהה מבין השתיים במלואה, ומחצית מהקצבה השנייה.
- אם אתה זכאי גם לקצבת זקנה וגם לקצבת נכות מעבודה לצמיתות, עליך לבחור באחת הקצבאות. אם בחרת בקצבת נכות מעבודה, גובה הקצבה לא יפחת משיעור קצבת הזקנה המגיעה לך.
- בתנאים מיוחדים יהוון המוסד לביטוח לאומי את קצבת הנכות שלך, (ישלם סכום חד פעמי במקום הקצבה) ולאחר ההיוון תקבל את קצבת הזקנה המגיעה לך.
- אם סמוך למועד שנעשית זכאי לקצבת זקנה קיבלת קצבת נכות כללית חודשית, לא תפחת קצבת הזקנה שלך משיעור קצבת הנכות החודשית האחרונה ששולמה לך, והיא תעודכן בשיעורים ובמועדים שבהם מתעדכנת קצבת נכות כללית.

ניכויים מקצבת הזקנה

המוסד לביטוח לאומי רשאי לנכות מקצבת הזקנה שלך חוב שאתה חייב בדמי ביטוח, מקדמות שקיבלת על חשבון הקצבה או על חשבון גמלאות אחרות, סכומים ששולמו לך בטעות או שלא כדין, וכן דמי מזונות המגיעים ממך לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך (לשם תשלום דמי מזונות רשאי המוסד לביטוח לאומי להעביר או לעקל את קצבת הזקנה).

* פרט לקצבת ילדים ולגמלת סיעוד, שישולמו לך גם בעד פרק הזמן שאתה זכאי לקצבת זקנה.

מבוטח עצמאי ומבוטח שאינו שכיר ואינו עצמאי, החייבים דמי ביטוח - לא תשולם להם קצבת זקנה, או תשולם להם קצבת זקנה מופחתת (לפי סכום החוב וזמן הפיגור בתשלום) עד להסדרת החוב במחלקת הגבייה.

שים לב,

חובה עליך להודיע למוסד לביטוח לאומי על כל שינוי שיש בו כדי להשפיע על תשלום קצבת הזקנה (כגון שינוי כתובת, שינוי במצב המשפחתי, שינוי בהכנסות). את ההודעה יש למסור בכתב בתוך 30 יום מיום השינוי.

8. גמלה מיוחדת (זקנה)

אם אתה תושב ישראל שאינו מבוטח בביטוח זקנה ואינו זכאי לקצבת זקנה בגלל שעלית לארץ לראשונה לאחר גיל 60-62 (בהתאם לחודש לידתך), ישלם לך המוסד לביטוח לאומי גמלה מיוחדת - על חשבון משרד האוצר - אם אתה עונה על כל התנאים האלה:

1. אתה תושב ישראל.
2. הגעת לגיל פרישה (ראה טבלה בפרק 2).
3. לאישה: אתה ובן זוגך לא מקבלים קצבה על פי חוק הביטוח הלאומי.
4. לגבר: אתה ובת זוגך לא מקבלים קצבה לפי חוק, או אם בת זוגך מקבלת קצבת זקנה, או קצבת נכות מעבודה והגיעה ל"גיל הזכאות לקצבת זקנה".
5. את/ה עדיין לא הגעת לגיל הזכאות לקצבת זקנה, והכנסתך מעבודה אינה עולה (או עולה רק במעט) על "ההכנסה המרבית" או
אם אתה בן 70 ומעלה (את הגעת לגיל הזכאות לקצבת זקנה), והכנסתך מעבודה אינה עולה (או עולה רק במעט) על "ההכנסה המרבית" כפול 3.

6. הכנסתך והכנסת בן זוגך (שלא מעבודה) אינה עולה (או עולה רק במעט) על שיעור קצבת הזקנה + תוספת השלמת הכנסה (לפי הרכב המשפחה).

לתשומת לב,

אישה נשואה שנולדה לפני 1.8.32 - אינה זכאית לגמלה מיוחדת (זקנה).

אישה נשואה שנולדה אחרי 1.8.32 - זכאית מ"גיל הזכאות לקצבת זקנה" לגמלה זקנה מיוחדת, בתנאי שבעלה אינו מקבל קצבה לפי חוק.

שיעורי הגמלה המיוחדת

שיעורי הגמלה המיוחדת (ליחיד ולמי שיש בו "תלויים") שווים לשיעורי קצבת הזקנה שעל פי חוק הביטוח לאומי, אך לא ישולמו תוספת ותק ותוספת דחיית קצבה. תוספת השלמת הכנסה תשולם על-פי תנאי הזכאות.

הגשת תביעה לגמלה

כדי לקבל גמלה מיוחדת ו/או תוספת השלמת הכנסה, יש להגיש תביעה (בטופס מיוחד) בסניף המוסד לביטוח לאומי הסמוך למקום המגורים. לתביעה יש לצרף תעודת עולה וכל מסמך שיש בו כדי להוכיח את הזכאות לגמלה או לתוספת (רשימת המסמכים הנדרשים מופיעה בטופס התביעה).

הגמלה המיוחדת תשולם ב-28 בחודש ורק החל ב-1 בחודש שבו הגשת את התביעה (לא תשולם גמלה בעד התקופה שקדמה לחודש הגשת התביעה).

9. מענק פטירה וקצבה שלא נגבתה

מענק פטירה

מי שקיבל קצבת זקנה מהביטוח הלאומי ונפטר, ישולם מענק חד פעמי למי שהיה בן זוגו בשעת מותו. באין בן זוג, ישולם המענק לילדו של מקבל הקצבה, ובלבד שהילד עונה להגדרת ילד על-פי חוק הביטוח הלאומי. מענק פטירה משולם בדרך כלל ללא צורך בהגשת תביעה.

שיעור המענק - 6,950 ש"ח, ואם היה מקבל הקצבה זכאי לתוספת השלמת הכנסה - 7,240 ש"ח.

אם נפטר בן זוגו של מי שמקבל קצבת זקנה בתוספת השלמת הכנסה, ישולם מענק בגובה 7,240 ש"ח.

מענק פטירה ישולם גם לאדם שנשא בעיקר ההוצאות על המצבה בעקבות פטירתם של בני הזוג בהפרש זמן קצר, ואם מתקיימים כל התנאים האלה (במקרה זה יש להגיש תביעה למענק פטירה):

1. מכוחו של המנוח הייתה זכות למענק פטירה לבן/בת זוג.
2. בן זוגו של המנוח נפטר בתוך 100 ימים ממועד פטירת המנוח, ולא שולם מענק פטירה.
3. אין למנוח ילד כהגדרתו לפי חוק הביטוח הלאומי.
4. המנוח נפטר החל ב-1 בינואר 2003 ואילך.

קצבה שלא נגבתה ע"י הזכאי

מקבל קצבת זקנה שנפטר ולא גבה את מלוא הקצבה שהגיעה לו, ישולם סכום הקצבה שלא נגבה לשאיריו (אלמנה, אלמן או יתומים הזכאים לקצבת שאירים).

באין שאירים ישולם סכום הקצבה שלא נגבה (אך לא יותר מסכום הקצבה בעד 6 החודשים האחרונים שלפני פטירת הזכאי לקצבה) למי שיוכיח שסיפק לזכאי לקצבה מצרכים או שירותים חיוניים בשנה האחרונה לחייו, ולא שולם לו בעדם.

שים לב,

הזכות לקצבת זקנה אינה עוברת בירושה.

10. ערעור על החלטות המוסד לביטוח לאומי

אם המוסד לביטוח לאומי דחה את תביעתך, את/ה רשאי/ת לפנות לבית הדין האזורי לעבודה ולהגיש תביעה נגד ההחלטה.

את הערעור יש להגיש בתוך 6 חודשים מהיום שנמסרה לך החלטת המוסד.

בתי הדין האזוריים לעבודה

טלפון	מיקוד	כתובת	עיר
02 - 5412555	91180	דרך שועפט 11	ירושלים
03 - 5128222	66532	רח' שוקן 25	תל אביב
04 - 8698000	33095	רח' פלי"ם 12 היכל המשפט	חיפה
04 - 6087777	16000	קריית יצחק רבין, היכל המשפט	נצרת עילית
08 - 6470444	84102	רח' התקווה 5, היכל המשפט	באר שבע

על החלטה של בית הדין האזורי אפשר לערער בפני בית הדין הארצי, ירושלים:

בית הדין הארצי לערעורים		
02 - 6497777	קרן היסוד 20	ירושלים

סיוע משפטי

אם החלטת לערער על החלטת המוסד לביטוח לאומי לפני בית דין לעבודה כאמור, אתה רשאי לבקש סיוע משפטי חינם מלשכות הסיוע המשפטי שעל יד משרד המשפטים. את הבקשה עליך להגיש בטופס מיוחד ללשכת הסיוע המשפטי שבאזור מגוריך.

הלשכות לסיוע משפטי

מחוז	כתובת	מיקוד	טלפון
ירושלים*	רח' הסורג 1 בית מצפה	94145	02 - 6211333
תל אביב והמרכז	הנרייטה סולד 4		03 - 6932777
חיפה והצפון	שד' פלי"ם 15 א' קריית הממשלה		04 - 8633666
באר שבע	שד' שזר 33 ת"ד 534 (בית נועם)	84200	08 - 6404526

* הלשכה בירושלים משרתת גם את תושבי אשקלון, קרית גת, אשדוד ואילת.

11. זכויותיהם של מקבלי קצבאות זקנה במוסדות שונים

רשויות מקומיות

מקבלי קצבת זקנה עשויים לקבל הנחה במסי ארנונה, לפי חוק העזר של הרשות המקומית.

את הבקשה להנחה או לפטור יש לפנות לרשות המקומית. האישורים מועברים מביטוח לאומי ישירות לרשויות המקומיות. אין צורך לפנות לביטוח לאומי.

משרד התחבורה

מקבלי קצבת זקנה זכאים להנחה בתחבורה הציבורית.

תעודת הזכאות להנחה מונפקת פעם בשנתיים באופן אוטומטי. אין צורך לפנות למשרד התחבורה.

משרד הבינוי והשיכון

מקבלי קצבת זקנה בתוספת השלמת הכנסה עשויים להיות זכאים לסיוע בשכר דירה (ציבורי או פרטי) או ברכישת דירת קבע באחת החברות הציבוריות (חלמיש, עמידר, עמיגור, פרזות, שקמונה וחלד).

רשות השידור

גבר ואישה שהגיעו לגיל פרישה (ראו טבלאות מס' 1,3) המקבלים קצבת זקנה, עשויים להיות זכאים להנחה בשיעור של 50% בתשלום אגרת רשות השידור.

ההנחה ניתנת באופן אוטומטי בהתאם לרשימות המועברות על ידי המוסד לביטוח לאומי.

- **מקבלי קצבת זקנה הזכאים להשלמת הכנסה זכאים להנחה בשיעור של 50% ברכישת התרופות.**
סייג: בני זוג מקבלי קצבת זקנה בתוספת השלמת הכנסה זכאים להנחה, בתנאי שהגיעו לגיל פרישה (ראו טבלאות מס' 1,3).
- **מקבלי קצבת זקנה בתוספת השלמת הכנסה זכאים לפטור מתשלום בעד ביקור אצל רופא פנימי ומקצועי, בעד התחייבות בבית החולים, ובעד ביקור במכונים ובמרפאות חוץ.**

ההנחה ניתנת באופן אוטומטי בהתאם לרשימות המועברות על ידי המוסד לביטוח לאומי.
לבירורים ניתן לפנות לתחום רישום והקצאה בביטוח לאומי
בטלפון: 02-6462000

הסוכנות היהודית

מקבלי קצבת זקנה הזכאים להשלמת הכנסה שעלו לארץ מ-1 באפריל 1991 ועד 31 בדצמבר 1995, וקיבלו הלוואת סל קליטה, פטורים מהחזרת ההלוואה מיום שבו החלו לקבל את הקצבה.

12. סניפי המוסד לביטוח לאומי

פקס	טלפון		
(02)6514002	(02)6709211	שד' וייצמן 13, ירושלים	המשרד הראשי
(08)8686603	(08)8686666	רח' הבנים 14	אשדוד
(08)6710681	(08)6741111	הנשיא 101	אשקלון
(08)6238819	(08)6295311	רח' וולפסון 6	באר שבע
(03)6751970	(03)6152999	רח' אהרונוביץ 12	בני-ברק
(04)6328108	(04)6328111	רח' הלל יפה 7	חדרה
(03)5022422	(03)5022555	רח' פנחס לבון 26, פינת ברקת	חולון
(04)8544290	(04)8544111	שד' פלי"ם 8	חיפה
(04)6726618	(04)6738111	רח' זכי אל חדיף 1	טבריה
(03)5127149	(03)5127222	רח' התקומה 30	יפו
(02)6755691	(02)6755721	רח' שמעון בן שטח 4	ירושלים
(09)7401688	(09)7479888	רח' וייצמן 39	כפר סבא
(04)9885115	(04)9907333	רח' נשיאי ישראל 11	כרמיאל
(04)9528103	(04)9528111	שד' וייצמן 62	נהריה
(04)6027408	(04)6027511	רח' המחצבות 3	נצרת
(09)8602704	(09)8602777	רח' הרצל 68	נתניה
(04)6526086	(04)6529222	רח' מנחם 1	עפולה
(03)9114922	(03)9114777	רח' רוטשילד 72	פתח תקוה
(04)8411942	(04)8467500	אח"י אילת 50, קרית חיים	קריות
(03)9426714	(03)9426666	רח' ישראל גלילי 7	ראשון לציון
(08)9450737	(08)9345919	רח' רמז 64, פינת רח' פינס	רחובות
(08)9254157	(08)9777444	רח' דני מס 11	רמלה
(03)6751261	(03)6751234	רח' החשמונאים 15	רמת גן
(03)6250634	(03)6250000	רח' יצחק שדה 17	תל אביב

פקס	טלפון		
(08)6374602	(08)6369555	רח' מדין 12	אילת
(02)9918438	(02)9906111	רח' הנשיא 8	בית שמש
(03)5127080	(03)5127090	רח' ז'בוטינסקי 2	בת ים
(08)6553777	(08)6503444	רח' ז'בוטינסקי 1	דימונה
(09)9542139	(09)9594444	רח' בן גוריון 22	הרצליה
(04)6545223	(04)6447222	רח' ניצנים 45	מגדל העמק
(04)6785560	(04)6788333	ת.ד. 484 מיקוד 14930	מרר
(04)6563301	(04)6027450	רח' עמל 1	נצרת עלית
(02)6277219	(02)6497195	רח' אבן בטוטא 5	סניף משנה ירושלים
(04)9551690	(04)9955555	רח' גבורי סיני 4	עכו
(04)6922294	(04)6825111	רח' הפלמ"ח 100	צפת
(08)6812592	(08)6621777	שד' העצמאות 64	קרית גת
(08)8582832	(08)8612666	רח' רש"י 2	קרית מלאכי
(04)6942536	(04)6836000	בניין לב העיר, מ. מסחרי, 50	קרית שמונה
(04)9862058	(04)9058222	רח' 2/304	שפרעם
(08)6892103	(08)6624555	רח' הגופר 21	שדרות

ירכא	אום אל פאחם
מודיעין עילית	אופקים
מכבים-רעות	אור יהודה
מעלה אדומים	אור עקיבא
מעלה אפרים	אריאל
מעלות-תרשיחה	בית שאן
מצפה רמון	ביתר עילית
נתיבות	בקה אל גרבייה
עופרה	גאולה
ערד	דליית אל כרמל
עתלית	זכרון יעקב
פרדס חנה	חצור הגלילית
קצרין	טייבה
קרית ארבע	טירת הכרמל
קרית אתא	יבנה
קרני שומרון	יהוד
ראש העין	יקנעם
רהט	ירוחם

זמני קבלת הקהל בסניפים

נושאים	שעות	ימים
כל ענייני הביטוח הלאומי	12:30 - 8:00	א', ג', ה'
(בסניף נצרת בימים ב', ג', ה').		
נפגעי עבודה, אמהות, ילדים, מילואים, גבייה.	17:00 - 15:00	ב', ד'
(בסניף תל - אביב אין קבלת קהל אחר הצהריים)		
קבלת קהל בבאר שבע ודימונה:		
	שעות	ימים
	14:30 - 8:30	א', ג'
	17:00 - 15:00	ב', ד'

מוקדים טלפוניים

לבירור פרטים על בקשה שהגשת לתשלום קצבה, על דמי ביטוח שעליך לשלם או כל מידע אחר, וכן להזמנת אישורים, טפסים וחוברות הסברה. אפשר גם לשלם חובות באמצעות כרטיס אשראי.

המוקדים פועלים בימים א-ה בין השעות 8:00 - 15:00

משרת את הסניפים הבאים:	מס' הטלפון במוקד
רחובות, אשדוד, אשקלון, באר שבע, רמלה, ראשון לציון, ירושלים, חדרה, קריות, נהריה, עפולה וכרמיאל.	08 - 9369696
טבריה, נצרת, חיפה, פתח תקווה וכפר סבא.	08 - 6509999

מוקד טלפוני ממוחשב לתשלום חובות בכרטיס אשראי

זמני השירות	מס' הטלפון במוקד
ימים א'-ד' בין השעות 7:00 - 23:30	08 - 6509911
יום ה' בין השעות 7:00 - 18:30	
יום ו' בין השעות 7:00 - 14:30	

אגף פניות הציבור

לתלונות והצעות לשיפור ניתן לפנות לאגף פניות הציבור:

שד' ויצמן 13 ירושלים, 91909,
טל' 02-6709070 בימים א-ה בשעות 8:00-15:00,
פקס 02-6525038.

כתובתנו באינטרנט:

www.btl.gov.il

באתר תמצא מידע על כל הזכויות והחובות ופרטים על הסניפים, וכן תוכל להוריד טפסים, להזמין אישורים וחוברות הסברה ולשלם את חובך לביטוח הלאומי.

מוקד מצוקה 118 של משרד הרווחה

טיפול ראשוני, הכוונה ומידע לאנשים עם מצוקה, חיוג חינם 24 שעות ביממה.

בהוצאת המוסד לביטוח לאומי, הסברה ויחסי ציבור
סימן החוברת: ח"ה 4 ■ הפקה: לשכת הפרסום הממשלתית
ירושלים, סיוון התשס"ו, יוני 2006